

## FS: Fwd Hæfivanhæfi hreppsnefndarmanna í Skorradalshrepp

**Til** : Pétur Davíðsson <petur@skorradalur.is>; Kristín Jónsdóttir <kristin.jonsdottir@skorradalur.is>; Guðný Elíasdóttir <gudny.eliasdottir@skorradalur.is>; Óli Rúnar Ástþórsson <oli.runar.astthorsson@skorradalur.is>

**Frá** : Jón Eiríkur Einarsson <jone@skorradalur.is>

**CC** : Sigrún Guttormsdóttir Þormar <sigrunth@skorradalur.is>

**Heiti** : FS: Fwd Hæfivanhæfi hreppsnefndarmanna í Skorradalshrepp

**Málsnúmer** : 2309008

**Málsaðili** : Skorradalshreppur

**Skráð dags** : 17.01.2024 15:54:00

**Höfundur** : Jón Eiríkur Einarsson <jone@skorradalur.is>

**Viðhengi** ~WRD0002.jpg~WRD0002.jpg

fyrirspurn til innviðarráðuneytis.docx fyrirspurn til innviðarráðuneytis.docx

**Frá:** Björn Ingi Óskarsson

**Sent:** þriðjudagur, 16. janúar 2024 17:51

**Til:** Jón Eiríkur Einarsson

**Efni:** Re: Fwd Hæfivanhæfi hreppsnefndarmanna í Skorradalshrepp

Sæll Jón,

Biðst velvirðingar á seinum svörum. Í ljósi eftirlitshlutverks ráðuneytisins með stjórnslu sveitarfélaga, sbr. 109. gr. og 112. gr. sveitarstjórnarlaga getur ráðuneytið eingöngu veitt almennar leiðbeiningar um hæfisreglur sveitarstjórnarréttar á þessu stigi málsins.

Sú almenna regla gildir í sveitarstjórnarrétti í málum sem enda ekki með töku stjórnvaldsákvörðunar sbr. 2. mgr. 1. gr. stjórnslulaga nr. 37/1993, eins og á við um sameiningaferli sveitarfélaga, gildir 2. mgr. 20. gr. sveitarstjórnarlaga um hæfi þeirra sveitarstjórnarmanna sem koma að undirbúningi og meðferð slíks ferils. Í ákvæðinu segir að sveitarstjórnarmanni, nefndarfulltrúa eða starfsmanni sveitarfélags ber að víkja sæti við meðferð og afgreiðslu máls þegar það varðar hann eða nána venslamenn hans svo *sérstaklega* að almennt má ætla að viljaafstaða hans mótist að einhverju leyti þar af.

Þarf því að horfa til þess hvort að niðurstaða máls varði viðkomandi sveitarstjórnarmanns svo *sérstaklega* og verulega að ætla má að þátttaka hans við málsmeðferðina geti valdið efasemdum út á við, sjá nánar álit ráðuneytisins frá 16. janúar 2023 nr. IRN22080026. Sjá álitnið hér: <https://www.stjornarradid.is/gogn/urskurdir-og-alit/stakur-urskurdur/?newsid=70d45c78-9bc3-11ed-9bb5-005056bc4727&cname=%C3%81lit%C2%A0%C3%A1%20svi%C3%B0i%20sveitarstj%C3%B3rnarm%C3%A1a>

Í stuttu máli þarf að leggja þarf hlutlægt mat á hvort að niðurstaða málsins hafi áhrif á fjárhagslega eða persónulega hagsmuni sveitarstjórnarmannsins í hverju tilviki fyrir sig.

Við fáum ekki séð að dómstólar eða aðrir eftirlitsaðilar, svo sem ráðuneytið eða umboðsmaður Alþingis, hafi áður tekið til skoðunar með beinum hætti hvort að sveitarstjórnarmaður sé vanhæfur til að taka þátt í undirbúningi og meðferð sameiningarferils sveitarfélaga, ef hann er starfsmaður annars sveitarfélagsins. Hægt er þó að benda á ýmis sjónarmið sem eftirlitsaðilar og fræðimenn hafa fjallað um varðandi túlkun á því hvenær sveitarstjórnarmaður á sérstaka og einstaka hagsmuni í fyrirliggjandi máli sem kunna að eiga við slíkt mat.

- Almennt hefur verið litið svo á að starfsmenn sveitarfélaga geta tekið þátt í sveitarstjórn þess sveitarfélags sem þeir starfa hjá. Á það getur þó reynt við meðferð einstakra mála hvort að þeir hafi sérstaka hagsmuni að gæta, ef niðurstaðan er til þess fallin að hafa áhrif á persónulega hagsmuni sveitarstjórnarmannsins sjálfs eins og áður var getið. Í úrskurði ráðuneytisins frá 16. júní 2005 var til að mynda fjallað um ákvörðun

sveitarstjórnar um að fækka kennslustöðum í grunnskóla sveitarfélagsins úr tveimur í einn. Þrír fulltrúar í sveitarstjórn áttu mögulega hagsmuni að gæta. Einn var í 86% starfi við ræstingar og var ljóst að við fækkunina yrði einungis þörf fyrir einn ræstitækni. Taldi ráðuneytið að hann hefði því verið vanhæfur. Einn átti maka sem var í 50% starfi í mötuneyti skólans, sem fyrirséð var að yrði lagt niður. Hann var einnig talinn vanhæfur. Sá þriðji hafði atvinnu af skólaakstri og lá þá fyrir að vegalengdir í skólaakstri myndi lengjast með fækkuninni. Ekki var hins vegar talið að hagsmunir hans væri verulegir og var hann ekki vanhæfur, sjá <https://www.stjornarradid.is/gogn/urskurdir-og-alit-/stakur-urskurdur/?newsid=33f32b36-61f9-11e8-942c-005056bc530c&cname=%C3%9Arskur%C3%B0ir%20og%20%C3%A1lit%20%C3%A1%20svi%C3%B0i%20samg%20og%20sveitarstj%C3%B3rnarm%C3%A1la%20fr%C3%A1%201996%20til%201.%20jan%C3%BAar%202011>

2. Þegar mál varðar mögulega framtíðarhagsmuni sveitarstjórnarmanns kemur eingöngu til að greina að hann teljist vanhæfur ef hægt er telja nægilega *fyrirsjáanlegt* og *raunhæft* að sveitarstjórnarmaðurinn gæti umræddra hagsmuna. Sjá Pál Hreinsson, Stjórnsýsluréttur Málsmeðferð, bls. 323-25. Kann því að koma til skoðunar hvort að það sé nægilega fyrirsjáanlegt að sameining sveitarfélaganna hafi áhrif á fjárhagslega hagsmuni sveitarstjórnarmanna.
3. Það er óskráð regla í stjórnsýslurétti að þegar stjórnsýslunefndir taka ákvörðun um innri verkaskiptingu þá verði sérstakir nefndarmenn ekki vanhæfir til þátttöku í afgreiðslu slíkra mála þótt þeir kunni að hafa persónulegra hagsmuni að gæta og hefur þessi regla einnig talin eiga við um störf sveitarstjórnar á grundvelli 2. mgr. 20. gr. sveitarstjórnarlaga, sbr. álit umboðsmanns Alþingis nr. 4752/2005. Undir regluna hafa t.d. fallið kosningar um oddvita og störf sveitarstjórnar, kjör í nefndir á vegum sveitarfélag o.fl. Ekki verður séð að reynt hafi á með beinum hætti hvort að reglan eigi við þegar sveitarstjórn fjallar um sameininga sveitarféлага.

Þá er rétt að hafi í huga að skv. 6. mgr. 20. gr. tekur sveitarstjórn ákvörðun um hæfi sveitarstjórnarmanns til meðferðar og afgreiðslu einstakra mála og vanhæfur sveitarstjórnarmaður má ekki taka þátt í meðferð þess á neinu stigi (í því felst einnig að ekki er heimilt að bóka stuttlega afstöðu sína um málið).

Einnig má benda á að ítarlega umfjöllun um sérstakar hæfisreglur í stjórnsýslunni og í sveitarstjórnarrétti er að finna í bók Pál Hreinssonar, Málsmeðferð stjórnsýsluréttar, bls. 247-403, í bók Trausta Fannar Valssonar bls. 91-116 og svo einnig bók Páls Hreinssonar um hæfisreglur stjórnsýsluréttar. Í ljósi þess að ráðuneytið getur eingöngu veitt almennar leiðbeiningar um þær reglur og sjónarmið sem líta þarf til við mat á hæfi sveitarstjórnarmanna og að ekki liggur fyrir skýrt fordæmi um þetta úrlausnarefni, þá væri eðlilegt að sveitarfélagið leiti til sérfræðinga innan eða utan sveitarfélagsins eða Sambands íslenskra sveitarféлага til að leggja nánari mat á það hvort að hagsmunir sveitarstjórnarmanna í þessu tilviki séu fyrirsjáanlegir, raunhæfir, sérstakir og verulegir.

Með kveðju, Björn I

Björn Ingi Óskarsson, lögfræðingur  
Innviðaráðuneyti / Ministry of Infrastructure  
Sölvhólgötu 7, 101 Reykjavík, Iceland  
Sími / Tel: (+354) 545 8200  
<http://www.im.is> - [Fyrirvari/Disclaimer](#)

Vinsamlegast hugið að umhverfinu áður en tölvupósturinn er prentaður / Please consider the environment before printing

Tilvísun í mál: IRN24010006

**Frá:** Jón Eiríkur Einarsson

**Til:** Innviðaráðuneyti

**Sent:** 9.1.2024 13:54:14

**Efni:** Fwd Hæfivanhæfi hreppsnefndarmanna í Skorradalshrepp

Góðan daginn og gleðilegt ár

Það væri mér til mikillar ánægju ef ykkur tækist að svara fyrirspurn minni hið fyrsta þar sem ég get ekki hafið óformlegar viðræður við Borgarbyggð fyrir en svör við fyrirspurnum mínum fást einhver svör .

Með fyrir fram þökk  
Jón Eiríkur Einarsson  
Oddviti Skorradalshrepps

Senta úr [Outlook fyrir Android](#)

---

**Frá:** Jón Eiríkur Einarsson  
**Sent:** laugardagur, desember 30, 2023 9:19:00 e.h.  
**Til:** irn@irn.is  
**Efni:** Hæfi/vanhæfi hreppsnefndarmanna í Skorradalshrepp

Sæl

Hér kemur fyrirspurn frá Oddvita Skorradals um hæfi/vanhæfi hreppsnefndarmanna Skorradalshrepps í óformlegum viðræðum við Borgarbyggð um sameiningarmál.

Með von um skjót svör.

Kær kveðja,  
Jón Einarsson  
Oddviti Skorradalshrepps